

Fenomén slovenského drátenictví

Drát provází lidstvo už od pravěku. Tehdy byl ovšem velmi drahý a vzácný, proto se z něj vyráběly hlavně šperky či ozdoby. Ve středověku našel výraznější využití také ve vojenství (drátěná výzbroj, výzdoba zbraní).

Teprve od 18. století začal více pronikat i do městského a venkovského prostředí (drátěné pomůcky v domácnosti a zemědělství). Zásahu na tom mělo drátenictví – forma lidového zaměstnání zaměřená na opravy keramického, později i plechového kuchyňského náčiní a výrobu jednoduchých užitkových předmětů z drátu (pastí na myši, věšáků a dalších).

Drátenictví se zrodilo v chudých oblastech na severozápadě Slovenska, kde se mu postupně věnovalo obyvatelstvo více než 150 obcí, z nichž za prací do světa odcházelo ročně až 10 tisíc lidí.

Dráteníci nabízeli svou práci dům od domu nejprve v okolních vesnicích a městech, postupně pronikali stále dál a dál

KRISTUS NA KRÍŽI. Dilo dráteníka Pavla Adamce.

Foto: Milada Fohlerová

– nejen do celé Evropy, ale i do zámoří – na Blízký východ, do Afriky, Austrálie a USA.

Vandrovní způsob života nebyl jednoduchý. Dráteníci byli na cestách nepřetržitě po celý rok, někdy i déle, dokud nevydělali a neušetřili peníze

pro domácnost na Slovensku. Domů se vraceli obvykle jen na Vánoce. Žili z ruky do úst ve špatných sociálních a hygienických podmínkách, spali, kde se dalo, jejich výdělků byly mizivé. Většinou vandrovali samostatně, někdy je dopro-

vázal učeň – obvykle chlapec ve věku 10 až 14 let.

Klasické drátenictví začalo zanikat po 1. světové válce vlivem levného průmyslového zboží a do současnosti přetrvalo především v podobě uměleckého řemesla.

Na tradici slovenských dráteníků navazuje i jediný valašský dráteník Pavol Adamec. Tento rodilý Slovák žijící poslední čtvrtstoletí ve Vizovicích se naučil drátovat před 20 lety díky sázce. Drátenictví postupně propadl natolik, že dokáže drátovat i 14 hodin denně. Vedle klasického drátenictví – opravy keramických nádob a výroby užitkových drátěných předmětů se věnuje i vlastní volné tvorbě z drátu. Velkou výzvou jsou pro něj nápady zákazníků, při jejichž ztvárňování využívá svou obdivuhodnou kreativitu i řemeslný um. Jeho rozmanitou tvorbu můžete obdivovat na vsetínském zátku ve výstavě Kraslice a drátenictví až do 5. května 2019.

Milada Fohlerová, etnografka Muzea regionu Valašsko